

۹ مایس ۱۹۱۸

صافی : ۴۳

ایکذی جلد

یکی محبوس

روس انقلابك اك مهم عاملی

۱۹۰۵ سنی روس انقلابی مناسبی ایله روس مشاهیر رجاندن قوت ویتنهك سولش اولدنی سوزلرتون آوروپا وروس مطبوعاتی طولاشدی: مشاراله دیوردیك: « ب انقلاب اچرك طوققره قارش بر عیانی در ! »

برقاج کره روس هیئت وکلاسی ریاستده بولمش، اوزون مدتلر روس مالیسی اداره ایش اولان بو ذاك بوسوزلی ، بویك حقیقته مستندی ! طرفندن قتل ایدلش اولان ستولینك عمت و غیرتی ابله - باصدیریلدی . فقط بؤره طوقلر آراستدن ستولینكی عزمكار برسی بیله چقمدی و روسیه طوقلر ایله برابر عو و پریشان اولدی .

ستولینك موقیق، حاکم و طوق صغاره برانیت حسی ویرمشدی . بولر ، ثروت و تحمك بخش ایتدیک ی هر دورلو نعمت و ذوقندن اعظمی درجهده استفاده ایدیورلدی . ذوق ، صفا ، سفاهت ، اسراف ، زلات و اخلاصزلی حد قصاوه وارمشدی . پتربورغ و موسقوانك قولبولنده ، کچه لوقاطه لنده هر کچه بیگلرجه ، بعضاً یوزیکلرجه روبه لره قاره ، آفته لره ، عیش و عشرته صرف اولیوردی . مشهور لوقاطه و قلوب لره کچیران کچه حیاتی حفته اهالی آراستده دستانلر طولاشیوردی . صوکره لری قفقاسیه والی عمومسی اولان مشهور وارانسوف داشقوفک اوچنجی آلساندرد - پتربورغ جوازنده کاش کار برلوقاطهده ترتیب ایتدیک بوضافی مثال اولاق ذکر ایدیبیلر : ضیافت اسانهوی برمبله مال اولشدرد . دهمه ز اولق اوزره ، آلتون برماصه اوزرینه اوزمان پتربورغ اورانسك اك كوزل معنیسی اولان برقیز - چپلاق اولراق اوزاتیلش ، واوزری الكفینی چیچکر و میوه لره مستور اولدنی حالده اعیانلورک حضورنه کنولشدرد . ورسایک معهود تریانوف صالوق بیله بولر بر منظره غیبه ایدرددی ! قوت وارانسوف داشقوف بالکر غیبه بو زول ویشاق ایچون آلتش بیک روبله بخش ایشدی . اعیانلور آلساندرد - بؤکا مکافات اولج - مشارالیه سرای نظری بایدی ! هلمه کور اعیانلور ، روس تاریخنده ، اخلاق صلاهی ، طبیعتک بدلتیلیک ایل مشهردی ! دوشونیکیز باشقه لری زهره وارمشلردی !

سرایده زلات و سفاهت صوکره درجی بولمشدی . بیاض کچلره ، صباحه قدر پورونل عیش و عشرت ، شامیانك ، کولک ، بیبی عشق دوشکولکلنك اشاع ایتدیک مادی و معنوی تغیریلر ، هر نوع اخلاق مفهولری تحریف ، ذوق سلیبی رفع ، حتی حیثیت و شرف دوشونجه لری عو ایلشیدی . بر درجهه قدر کچارجه ، ایله کندیسنی احاطه ایدن دام و نوولر ،

بررفته سی اولرق قالدق . ناسل که اخلاقد ، حقوقده ، بدیعانه ده حالماقله کندن ، ملتسز کندن قورولماقد . مع مافیة ، مکتبلر مژك اقتصادده قوزمو بولیت قاله سنه رعمأ ، عمل حیاتهده اقتصادی و مطبورلک بعض ایزلری موجوددی . مثلاً ، (مولیر) ك مضحک لری هیچ اولمازسه موضوع و لسان اعتباریله ملبس دیرمن ایدل و قیق باشا ، اونه یالکر یری معمولاتی صوفیور ، اجنبی امتعه سندن اخلاق بر تیکیمنه ایله قاجیوردی . بالخاصه صوکر زمانلرده (ملی استلاک) جیعتلری ، (ملی استحصال) شرکتلری شکل ایتکه باشلادی .

فقط ، شورده بورده کورونن بو اقتصادی حرکتلر ، هپ فردی تشیله عاقدی . دولت ، مانعسز عتفه سندن برنورلو قورولامیور ، ملی اقتصادده دوغرو رسی برآدم آتمیوردی . فقط قاپتولاسیونلرک لغوی ، بومقد ایچون ، دکل برآدم ، قطری بر حمله ماهیتده اولدی . چونکه ملی صنایع ماهی ایچون ، کرک ترقه لره حاکم اولق آتیق بو بولک حله ایله قایلدی .

دولت بو قطعی حله ی پایقدن صوکر ، (اعتبار ملی) باقمسی تشکیل ایتکه ، (آقره شومنه دوفری) یته تشب ایله مکرده ملی اقتصادیه دوغرو کیتدیکنی انا ایدیوردی . هله برهفته دن بری باشلایان (ملی استراض) تشبی ، دولتك آرتق قطعاً ، ملی اقتصادانی اساس اتخاد ایتدیکته قطری بر دلایدر . دولتك بو تشبلیر سایمسنده ، فردی ، پارلرلی ملی برانقه به باتیرم ، باخود ملی استراضده تیه ایتك امکاتی بولمیلدی . دیک که اقتصادی وجدانك و مطبور اوله سی ایچون ، دولتك ملی اقتصاد سیاست تعقیب ایتمی لازمش !

ضیاكوك آب

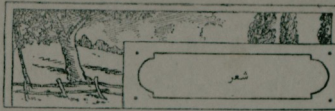
اوتونول صحیفه

غزل

عالم حیات نو بولور جانلر باغیشلار دمیدم
انفاس روح الله در کویا نسیم صیدم
صن نلکده جلوه ک طاس زین ایل ویر
باغ جهان برنور و قرام کلستان ارم
بزم صفا و رش جام بوزمزم اولش اول مقام
میخانه ل بیت الحرام بیر معان شیخ الحرم
باد سحر دن خوش نسیم خلق خداوند کرم
سلطان عادل خان سلیم شاهنشاه صابر کرم
کیسرو جیدفر جید کیمسرو کهر
دارای اسکندر شیدر اسکندر دارا حشم
شاه مرصع جامدر ساقی سیم اندامدر
عیش می کلامدر راحت رسان روح جم
عیش و تنم و قنیر ساز و ترنم و قنیر
باقی تکلم و قنیر کفناهه سی ایت لاجرم
خاموشلق سندن عجب طبعک مسلم طوئدی هپ
سحر آفرینان عرب پاکیزه کویان عجم
باقی

Dames d'honneures وضعیتلرک استلرام ایتدیک مسئولیت و شرف حسلرلی اوتونورق - پس ، صدار ، جاهل ، سفیل بر مؤثیق اولقندن باشقه بر فضیلتی اولیان پایاس راسیونلر - کچه لری صباچه قدر کاتلیر ، سرایک و پونون بولک صغار کاتنک ناموسلرلی هتک ، ایدلر اهالی آراستده بیک دورلو حیثیت شکن ددی قوبلرک تولیدی سبب اولورلدی ! سرایده و بولک صغ صغ دکان آراستده بورذالتر ، بوسفا هتک دوام ایدرکن ، آکاشده ، پتربورغ و موسقوانك صوفاقلنده ، کوبلرده ، قصه لره اهالی اچقلند ، احتیاجندن اضطرار ایلر ایتده قورانیورلدی ! آکاشدن یوقاری به طوغرو میب و قوروق و برابکنی یوکسلکده ایدی : روس متفکرلری ، روس منورلری بو اکتیکلرک ماهیتی ، و خامتی طوبیور ، اندیشه ایدیورلدی . فقط سرمست ذوق و صفا اولان « بولک طلق » یونیدهلری حسلر ، طردلر ، دیوان عرفیله صوصدیرمه چالیشیوردی . غرائدوق دیتلی کی - عقل و دیرلرلی تمام غایب ایتمش اولالر - آره صبره ، سرایک و زادکالک سفاهتیه قارش قوقی ایست یورلدی . فقط بومفرد عکس اعلملره یوقاری باغانی طوغرو افان زرات سیلانی طوریدورق ونده آکاشدن یوقاری به طوغرو فوران ایدن غضب وحدت طوفانك اوکته کیمک استعدادنی حائزدی ! ایش ایتدن کچمشدی ؛ و نهایت چیغه کیدزنهك : « طوبراق و حیرت ! نداسی بتون روسیه یی باشدن یاشه قوروق و عکس صدالیه تیتزه دلی و هر طردن انقلاب طوفانی آفته باشلادی ! طوبراق ! ایشته بتون روسیه یی آفاندلردان سحر کار طلم ! طوبراق ! ایشته عصرلردن بوی روس کوبلورلرک آغزنده طولاشان کله وروس متفکرلری دوشوندرن مسئله ! طوبراق ! ایشتهده ایلدنچی عصرده - « بوچاغف » کی بولیلرک باشنه کچرک بتون وولعا ساحمتی عظیم بر عصیان سوق ایدن ، ایشته اون طقوزنجی عصرک بدایتندن یکرمنجه عصرک بدایتنه قدر بتون روس عرولرلی ، روس متفکرلری - غوغولین باشلایقک طولستویه قدر - متادیا مشغول ایلن نقطه !

سرای و زادکاتنک اولمشاقین مروتلرلی ، و پوئوتونلرک تیجه سی اولراق صفا و اسرافلرلی ده اهالینک تحمل فرسامضاچه و احتیاجلرلی ده دوقوران هپ طوبراق در ! بؤکرده انقلابه اك برنجی سبب اولان برمشله در ! حقیقت حالده بتون روس تاریخی ، روس حکومتک داخلی سیاسی ، و حتی اقرببی فعالیت بوشلانهك اطرافلر روس لولاششدر ! دلی پتویه قدر ، روس کوبلی روس زادکاتنک کلهك نام معناسی ایله تام برعلوک و کولسی ایدی ! اوهرشیدن عرمودی ! اوزرنده یاشادنی طوبراقه برابر کندیسده صاحبانک مالی ایدی . چخاک صاحبی ایتسته آتی ساتار ، اولودور و ایشله تدری . اوکله دیکر دیر باشاشیا آراستده میور بوقر یوقدی ! دلی پتویه ، کوبلورک حالی برطردن بر درجهه قدر ایشلدیوردی ، دیکر طردن قنلاشدردی ،

چنانق قاعه ایتری

آینه منای قلع

او قدر پک کوزل ، هم بی بدل که
روخی قاورادی
یاقیج بر کولکه ، بر نور قانادی
او قدر کوزل ، شوخ ، چاپقن ، امل که
صورمادن سوله دی : عشق ایش آدی .

آکلادی ... سوزلی انکیندن کلان
بر غیر قوقولو ایلیق هوسدی .
سنسی طوبونجه ، قیرلرده کولهن
سودالی روز کارلر نمده آسدی .

آکلادی : عشق ایش ، بهار صباخی
بر پایتیا ایله بر لکده طوغمش .
چیچکی پک سوش ، فقط بر آخی
صولوروش ، رنکنده نشه بی بوغمش

کوکته صوکرا برکلیک آلتش ،
آوئده بر ساعت آتیاق یاشاتش ؛
بر کله بر نک کون برابر قلش ،
بر کیچه صفاتق قوینده یاتش ؛

صباحه چیقنجه هینسی ئولشار ؛
« بکا طوقونار یاشاماز ، مطلق .
« اوله یکن هر چیچک آدینی سولار ؛
« هینسک ، کون کیچه ، کوکمه صولق ،

« هینسک ، دیوردی ، بودرله کی ؟
« فقط بنده آرتیق چیچکدن ییقم !
بلندن قاورادم بو شوخ ملکی ،
برمهاده چکوب یاقه ییقم .

پو آج کولکسی خوش بر قوغودی ؟
اورتاق ایصنزدی ، قیرلر سسمنزدی ؟
دیم خلجانه - سسم بوغوقدی :
« هپ اولر سنکله دیک ایکیزدی .

« ایکنلر برابر یاشامز ئولور .
« بنده بر چیچکم ، هر شیمیدی طوغدم ؟
« صاخی ، پراغمز جان دوکولور ،
« صاخی ... ! اوئی باغرمده بوغدم ،

او شیمیدی آتقده بر کومه آوئدی ،
بر روزکار بو عشق اودم قورودئدی .
عاقل قویونجو

❦

ایلك بوس

أولکون ، سونوک رنکارک دامل دامل افتده
أزیدیک بر آفتام ، ایکی چیلغین سودالی
ایلك بوسنی ایچیدیلر نیا بر قورولقد .
قادرین ، کنج عاشقنق قوللرنده آدلی
بر یاقینلق ایچنده ایکلوردی دریندن ،
ایکسیده سرخوشدی بو ایلك بوسلرندن .

بو کون طوفان کچی کوپورهن قانلر
یارینکی حرصاری هپ دیندره چک ؛
بر کون کلجک ، شومعصوم انسانلر
الته سکونه ، صلحه ایره چک .
وحشیاک تاریخی آسکوب صولوب ،
هر یانان قولویه کاشانه اولوب ،
هر بر کوی عمرالله ، نشه یله دولوب
شو بختمیز جهان طالع کیره چک .

افسانه اولاجق بو اسکی شانلر
ظفرلر ، شرفلر ، غوغالر ، قانلر ..
برلشوب هر برده یوسک اذغانلر
تاریخک حکمتی اولر وره چک .

فقط شو مستننا ظفر ایله
قوشانلر آتاقق پوکوتی یته ؛
بوغازده معظم شان هیکله
هر ستیاق آکیلوب سلام وره چک .

ابراهیم علامه دین

❦

عش

پک جوق یوروشدم ؛ صوکرا اوصادم .
ایچمده بر خوشلق ،
پنمده ایلك غره بکزر بر لوشاق ،
برقار آتی واردی ، سانکه سرخوشدم ؛
بر آج آلته چوکوب اوزادم .

بو یورغلنق ندر ، نه ایچون قوشدم ؟
دوشونم کولره ک :
« هرکه بر پارچه دلایک کرک !
وبر دی کبی ، شو حیزن ، ایصنر
قیره قارش برن شر ایله جوشدم .

جوشورق سوله دم .. سولرکن آکسر
طیقاندی نفسم ؟
کسیلیدی اوآنده الهامی سسم :
یاعده چاغلائن [سوکی پیکار] دن
پیدا اولدی بردن بر پک کوزل قیز

او قدر کوزله ک : « اولو یارادان
باغیشلاسن ! » دیدم .
وبردن پارلادی سونوک امیدم .
اللهم بونی سن بولادک بلکه .
بو بر پری بلکه ، یا حوری سلطان .

ایشیدردی ؛ چونکه آرتق چیفتاک صاحبزادن
اولدورمک حقی نزع ایشدی وکولویه ایستندیک
برک عسولندن برمه دار استفاده ایلك صلاحیتی
ایله دی . عینی زمانده اسکسی کی اوغلی بدردن زوی
زوجه سندن آیری اولاراق صافق حقی ده نزع ایله دی ؛
فقط فالاشدردی . چونکه « دل پتو » روس
مورخلرینک قوللاندقاری بر اصطلاح موجبنه ؛
کولوی طوبراغه باغلا دی ؛ اسکین کولویه استرسه
- اهل و عیالی ایله برابر باشقه بر چیفتاک صاحبه
التجا ایدر ، آتک کولهمی اولنی اختیار ایدردی .
بوکره « دل پتو » کولورلدن بو حقی نزع ایشدی ،
صاحبک مساعدسی اولغسین باشقه بره مهاجرت
ایلك صلاحیتی آلدی . بونک ایچوندرکه روسلر
کولوره برده « باغی » اصطلاحی عطف ایدرل ؛
روس کولوسنک وضعیتی بو حال ایله دلی پتونک
زمانندن تا ایکینجی آکساندرک زمانه یعنی ۱۸۶۱
سنه سنه قدر قالدی . بومیانده روس متفکر و ادیبلری
ازجمله غوغول ، تورکینف ، طوستوی و سائرلری
بو کولوی اسارتک کرک اسیرلر کرک اسارتچیلر
اوزرنه اجرا ایش ایلدنی مادی و معنوی تخریبلی
لایموت لوحه لاله تصویر ایتکه باشلادیلر ؛ روسیه تک
بو قدیم واولر بریحی زارده سی عظیم برحسن رفته و بعضاً
جوشان بر حسن عصیانله تضرع ایتدیلر ؛ افکار عمومی
آرتق اسکی حاله تحمل ایدمه چک بر حاله کادی ؛
مستغسل قبل ایکینجی آکساندر آرتق غایان
ایش اولان وجدان عمومی قارشینده دایانیه میه حقی
تقدیر ایدره ک طوبراق مسئله سی حل ایتکه قاقیشدی ؛
فقط تدبیرلری قطعی اولدیرندن مسئله تک یارم
حل اولو ناسنه واصل دردک نادای ایتنه سبب اولدی ؛
والحقه ، اوچنجی آکساندر طرفندن نشر
اولغش مایه یفت ، موجبنه - کولوی آرتق ملکه ک
صاحبک اسارتدن تماماً خلاص یولوردی . بوندن
سوکره ملک صاحبی کولوی نه دوکبیلر ، نه
اولدورور ، نه ده صانه بیلردی . کولوی ایستدیک برمه مهاجرت
ایدر ، الله ده کش اولان طوبراق حصه سندن ایستدیک
سورتنده استفاده ایدر ، بوندن طولای ملک صاحبه
هیچ برابله ، هیچ برورکو ایله مکلف عدا یله من ؛
ایشک شو جته دیه چک یوق ؛ فالحقه
کولوی بتون دیگر صنف اهالی ایله تام بر حقوق
مسالواته نائل ایلمه شدی ؛ لاکن زادکان ستفندن
باشقه اوزمان - باشقه صنفلرده - سیاسی و مدنی
حقوق حائز دکلدیلر . عمومیت اعتبارله کولونک
بو کره نائل اولدنی موئیت - زمان اعتبارله -
کافی عد ایدله بیلر ؛ فقط ایشک اصل جانی نقطه سی
پورای دکلدیکه ؛ کولوی ، حقونن زیاده ، قاری
دوشوندری یوردی . ایچنده قیوراندینی احتیاج
و ضرورت مشغول ایدویوردی .
ایشته بو نقطه نظر دن اعیارطور آکساندرک
اصلاحی تماماً قناعتدی و حتی دینله بیلرکه کولونک
وضعیتی ده زیاده مشکلشدردی ؛

— پتمه دی —

اغا اوغلی احمد